

door Herman Michiel
20 mei 2022

De Europese Commissie pakte op 18 mei uit met drie verklaringen die belangrijke gevolgen zullen hebben voor de EU-politiek van de komende jaren. Ze staan alle drie in verband met de oorlog in Oekraïne, maar bevatten geen voorstellen om daaraan een einde maken. Integendeel, er worden financiële middelen in het vooruitzicht gesteld om het vuur brandend te houden. En de al beperkte ambities van de Europese Green Deal worden verder afgebouwd door de promotie van infrastructuur voor fossiele brandstoffen.

REPowerEU

In een [eerste perscommuniqué](#) wordt het REPowerEU- plan voorgesteld, "een plan om de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen snel te verminderen en de groene transitie te bespoedigen". De Commissie denkt weer eens een slimme win-win-operatie aan het publiek te kunnen verkopen, waarbij we op korte termijn Poetin's financiële bronnen opdrogen en ons bovendien nog vlugger van duurzame energie zullen voorzien. Noteer echter dat de Commissie het alleen heeft over *Russische* fossiele brandstoffen, waarover ze op een hoogst demagogische manier stelt "dat het de Europese belastingbetaler jaarlijks bijna 100 miljard euro kost". De Commissie insinueert dat ze betere oplossingen in petto heeft voor de belastingbetaler. Zo heeft ze "een recordniveau van LNG-invoer en meer gasleveringen via pijpleidingen veiliggesteld." Dat het Amerikaans schaliegas nog smeriger is dan het Russisch pijplijngas zegt ze er natuurlijk niet bij. Ze spreekt de [Russische bewering](#) ook niet tegen dat het Amerikaans gas 30 à 40 procent duurder is, al heeft de Commissie [EUvsDiSiNFO](#) in het leven geroepen om 'fake news' te weerleggen. De Commissie stelt wel een bijkomende 10 miljard € in het vooruitzicht voor bijkomende gasinfrastructuur. Hoeveel dit allemaal met een Green Deal te maken heeft kan men bij Hamburg vaststellen, waar werken aan de gang zijn voor de [bouw van een drijvende LNG-terminal](#).

De Commissie berekende een prijskaartje voor haar REPowerEU. Tot 2027 is een extra 210 miljard nodig. Waar die zullen vandaan komen wordt door de Commissie niet gespecificeerd. Het is ook duidelijk dat de sociale gevolgen van haar voorstellen haar geen barst schelen. Het is zeer eenvoudig om in Brussel te beslissen dat de energie-efficiëntiedoelstelling moet stijgen, dat er een 'gedragsverandering' moet tot stand komen (door middel van 'specifieke communicatiecampagnes') en dat inzet van warmtepompen moet verdubbelen. Welke maatregelen de Commissie zal nemen om de vele gezinnen te helpen die het nu al moeilijk hebben met verwarming en huisvesting is echter geen deel van REPowerEU.

In een reactie stelt [Greenpeace](#): "REPowerEU, het plan van de Europese Commissie om een einde te maken aan de Europese afhankelijkheid van energie-import uit Rusland, zal conflicten, mensenrechtenschendingen en milieuvernietiging blijven financieren, terwijl mensen in Europa met hoge energiefacturen blijven zitten." Corporate Europe Observatory (CEO, anti-lobby ngo) van haar

kant toonde aan [welke eminente rol de fossiele brandstofsector speelde](#) bij de totstandkoming van REPowerEU. Het lukte de sector zelfs om te blijven gas aankopen in Rusland, [zonder de sancties te overtreden](#).

“Leemten in onze defensie dichtten”

Bij de topbijeenkomst van Europese staats- en regeringsleiders op 10-11 maart ('Top van Versailles') werd aan de Europese Commissie de [opdracht](#) gegeven om een inventaris te maken van “de lacunes op het gebied van defensie-investeringen en alle verdere initiatieven voor te stellen die nodig zijn om de Europese industriële en technologische defensiebasis te verstevigen.” De [tweede persconferentie](#) van 18 mei was daarvan de reëliek (waarbij men verbaasd kan zijn dat op een goede maand tijd een zo complexe vraag kan beantwoord worden.) De bedrieglijke encscenering bestaat er in dit geval in dat de Russische aanval op Oekraïne wordt voorgesteld als de reden waarom de EU een militaristische wending neemt, terwijl deze wending al jaren aan de gang is.

“Europa, zet je schrap, Poetin komt, onze defensie-uitgaven moeten hoe dan ook de hoogte in, zoniet worden we binnenkort zelf onder de voet gelopen”: dat is de boodschap waarmee de EU in goed samenspel met de NAVO de militaire budgetten van de lidstaten wil doen verhogen, en zelfs een fundamentele bepaling uit het EU-recht doen verdwijnen. De Europese verdragen verbieden inderdaad het gebruik van het Europees budget voor militaire doeleinden. De miljarden die uit de EU ondertussen naar de financiering van wapens voor Oekraïne zijn gevloeid werden via een [kunstgreep](#) formeel buiten het budget gehouden (en daardoor ook aan de controle van het Europees Parlement onttrokken). Een andere kunstgreep van de EU-juristen bestaat erin Europees geld voor militaire projecten voor te stellen als 'industriële' initiatieven, waarvoor de EU wel bevoegdheid heeft. Toch is er steeds meer sprake van een herziening van de Europese verdragen, waardoor er zelfs geen kunstgrepen meer zouden nodig zijn om het militair-industrieel complex met Europees belastingsgeld te verrijken.

Onder de Commissievoorstellen is er, naast de gemeenschappelijke aankoop van militair materieel “met BTW-vrijstelling” ook een “initiatief inzake kritieke grondstoffen”, nl. “wetgevingsmaatregelen, om onder meer de toegang van de defensie-industrie tot kritieke grondstoffen te vergemakkelijken”. Wat houdt dit in? Krijgt de toegang tot 'bloedmineralen' een strategische betekenis? Maar de Commissie denkt niet alleen aan grondstoffen, maar ook aan hersenen: moderne oorlogsvoering berust op wetenschap, en aan de Europese Investeringsbank zal dan ook gevraagd worden een inspanning te doen om de vorming van voldoende ingenieurs en wiskundigen te garanderen. Dat in dit verband ook de “[Cassini Facility](#)” wordt vermeld (met een investering van 1 miljard), laat duidelijk zien dat het niet zomaar gaat om Europese wetenschappelijke belangstelling, maar om een subsidiëring van het militair-industrieel complex.

Tot welke conflicten dit zal leiden binnen de Europese krabbenmand van de defensieindustrie valt af te wachten. Zowel Frankrijk, Duitsland, Spanje als Italië zouden wat graag Europees geld binnenrijven voor hun wapenindustrie.

De Oekraïense “finance gap”

Als er in de EU een ‘defence gap’ is, is er in Oekraïne een ‘finance gap’. [De Commissie doet voorstellen](#) om “het financieringstekort van Oekraïne op korte termijn en de wederopbouw op langere termijn” aan te pakken.

Voor de korte termijn hoopt de Commissie leningen ten bijdrage van 9 miljard € te kunnen ter beschikking stellen door geld te lenen, gewaarborgd door het Europees budget. Op 19 mei beloofde de [G7](#) (USA, GB, Canada, Japan, Duitsland, Frankrijk en Italië) van haar kant 17,5 miljard €. Veel indruk maakt het Europees aanbod in Kiev echter niet, want Zelensky’s financiële adviseur Mylovanov reageerde meteen dat er [nood is aan giften, niet aan leningen](#). Het is inderdaad moeilijk in te zien hoe een grondig verwoest land aan de middelen zou kunnen geraken om internationale leningen terug te betalen, iets waar Oekraïne in het verleden al grote problemen mee had. Zelensky zelf liet eerder al weten dat er maandelijks 5 à 7 miljard \$ nodig is voor de lopende uitgaven.

Voor de langere termijn ziet de Commissie wel mogelijkheden weggelegd voor de Europese bedrijfs wereld. Dat ziet ze zo: *“Een internationaal coördinatieplatform onder de gezamenlijke leiding van de Commissie en de Oekraïense regering, zou fungeren als een overkoepelend strategisch bestuursorgaan, dat verantwoordelijk is voor de bekrachtiging van een door Oekraïne opgesteld en uitgevoerd wederopbouwplan. De EU zou steun voor administratieve capaciteit en technische bijstand verlenen. Het platform zou de steunverlenende partners en organisaties, waaronder de EU-lidstaten, andere bilaterale en multilaterale partners en de internationale financiële instellingen, samenbrengen. Het parlement van Oekraïne en het Europees Parlement zouden als waarnemers deelnemen.”* Dat een parlement aan een belangrijk initiatief kan deelnemen ‘als waarnemer’ is inderdaad een van die vele Europese waarden...

Er werd weinig gewag gemaakt van het [trust fund](#), de ‘RebuildUkraine’ Facility, zoals [Charles Michel op 21 april](#) beloofde aan Zelensky. Het miljardenfonds zou beheerd worden door de Europese Commissie, en gespijsd met leningen en giften, komende van Europese lidstaten, Australië, de Europese Investeringsbank, de Wereldbank, het IMF, de G7 etc. Daarover ging op 5 mei een donorconferentie door in Warschau, in aanwezigheid van Charles Michel en Ursula von der Leyen, maar de voorlopige [toezeggingen ten bedrage van 6,5 miljard \\$](#) verdwijnen in het niets bij de geschatte reconstructiekosten van 500 à 1000 miljard €. Uit de [gedetailleerdere voorstelling](#) van het plan komt wel duidelijk tot uiting dat hulp vanuit de EU gekoppeld is aan de aanvaarding van de neoliberale regels van het Europees *communautair acquis*. Ook dat belooft weinig goeds voor de Oekraïense soevereiniteit.

Dit delen:

[Facebook](#)

[Twitter](#)